

GNOSERA

KNOWLEDGE FOR THE NEXT ERA - BY INDIGO

# Χαρτοφυλάκιο & Διαχείριση Ρίσκου

Κατανομή, διαφοροποίηση και προστασία κεφαλαίου

---

15 ΚΕΦΑΛΑΙΑ - 75 ΕΝΟΤΗΤΕΣ - 15 ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ

FULL RESEARCH EDITION - 2026

GNOSERA by INDIGO

GNOSERA

## KNOWLEDGE FOR THE NEXT ERA • BY INDIGO

Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος. Ο σχεδιασμός, η επιμέλεια, η διάρθρωση και η παρούσα ψηφιακή έκδοση αποτελούν αποκλειστική εκδοτική παραγωγή της INDIGO GROUP MON. ΙΚΕ. Απαγορεύεται η αντιγραφή, αναδημοσίευση, μεταπώληση, δημόσια ανάρτηση, τροποποίηση ή διανομή ολόκληρου ή μέρους του έργου χωρίς προηγούμενη έγγραφη άδεια του εκδότη. Η αγορά παρέχει μία προσωπική, μη μεταβιβάσιμη άδεια χρήσης στον αρχικό αγοραστή. Η άδεια δεν περιλαμβάνει δικαίωμα εμπορικής εκμετάλλευσης, αναπαραγωγής ή παραχώρησης σε τρίτους.

### ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ ΣΗΜΕΙΩΣΗ

Εκπαιδευτικό επιχειρηματικό περιεχόμενο. Δεν αποτελεί εξατομικευμένη νομική, φορολογική ή επενδυτική συμβουλή.

ΠΩΣ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΕΙΤΑΙ

# Από τη γνώση στην απόφαση

Το βιβλίο είναι εφαρμοσμένο πρόγραμμα. Κάθε κεφάλαιο ολοκληρώνεται με απόφαση, εργαστήριο και checklist.

## 01 Κατανόηση

Ξεχώρισε το πρόβλημα, τα δεδομένα, τις παραδοχές και τα όρια.

## 02 Εφαρμογή

Δούλεψε πάνω σε πραγματική περίπτωση της δικής σου επιχείρησης.

## 03 Έλεγχος

Δοκίμασε κανονικά, οριακά και αποτυχημένα σενάρια.

## 04 Απόφαση

Κλιμάκωσε μόνο όταν αξία, ποιότητα και κίνδυνος είναι μετρήσιμα.

SNAPSHOT 2026

# OBJECTIVE ☐ ALLOCATION ☐ DIVERSIFY ☐ REBALANCE ☐ GOVERN

Η διαχείριση κινδύνου δεν εξαλείφει την απώλεια. Ορίζει πόση αβεβαιότητα μπορεί να αναλάβει το χαρτοφυλάκιο, ποιες πηγές κινδύνου πληρώνονται και πότε η έκθεση πρέπει να μειωθεί ή να επανεξισορροπηθεί.

## ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΕΡΜΗΝΕΙΑ

Η μεθοδολογία ξεκινά από τον οικονομικό στόχο και την ικανότητα απώλειας, χαρτογραφεί πραγματικές υποκείμενες εκθέσεις, μετρά κόστος, ρευστότητα, συγκέντρωση και σενάρια και καταλήγει σε γραπτά όρια επανεξισορρόπησης και διακυβέρνησης.

## ΚΑΝΟΝΑΣ ΠΗΓΩΝ

Μεταβαλλόμενοι ισχυρισμοί ελέγχθηκαν έως 21 Αυγούστου 2026. Επίσημες πηγές και πρωτογενή δεδομένα υπερσχύουν εμπορικών περιλήψεων. Πριν από νομική, φορολογική ή επενδυτική απόφαση απαιτείται επανέλεγχος από αρμόδιο επαγγελματία.

## ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

# Διαδρομή 15 κεφαλαίων

01 Επενδυτικός στόχος και εντολή

---

02 Κίνδυνος, μεταβλητότητα και απώλεια

---

03 Αναμενόμενη απόδοση

---

04 Κατανομή ενεργητικού

---

05 Διαφοροποίηση

---

06 Συσχέτιση και καθεστώτα αγοράς

---

07 Συγκέντρωση

---

08 Μέγεθος θέσης

---

## ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

# Διαδρομή 15 κεφαλαίων

09 Επανεξισορρόπηση

---

10 Ρευστότητα χαρτοφυλακίου

---

11 Συναλλαγματικός κίνδυνος

---

12 Πληθωρισμός και επιτόκια

---

13 Δοκιμές πίεσης και σενάρια

---

14 Συμπεριφορικός κίνδυνος

---

15 Διακυβέρνηση και ετήσιος έλεγχος

---

## ΚΕΦΑΛΑΙΟ 01

# Επενδυτικός στόχος και εντολή

Να μετατραπεί ο οικονομικός στόχος σε γραπτή πολιτική.

## ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ

- 1.1 Ποσό στόχου
- 1.2 Χρονικός ορίζοντας
- 1.3 Ανάγκη ρευστότητας
- 1.4 Ικανότητα απώλειας
- 1.5 Διακυβέρνηση

## ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ

Γραπτή επενδυτική πολιτική

## 1.1 - ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

# Ποσό στόχου

Μετά την ενότητα, ο αναγνώστης μπορεί να εξηγήσει το «Ποσό στόχου», να εφαρμόζει «απαιτούμενο κεφάλαιο = μελλοντικός στόχος / (1 + καθαρή απόδοση)<sup>έτη</sup>» και να τεκμηριώνει αποτέλεσμα στο Γραπτή επενδυτική πολιτική.

**ΤΙ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΚΑΤΑΛΑΒΕΙΣ**

Το «Ποσό στόχου» εξετάζει τον στόχο, τον χρόνο, τη ρευστότητα και την ικανότητα απώλειας. Ο κίνδυνος δεν είναι ένας αριθμός: περιλαμβάνει απώλεια στόχου, ρευστότητα, συγκέντρωση, κόστος και συμπεριφορά. Η εφαρμογή συνδέει δεδομένα, όρια και απόφαση με τη σχέση «απαιτούμενο κεφάλαιο = μελλοντικός στόχος / (1 + καθαρή απόδοση)<sup>έτη</sup>».

**ΜΕΘΟΔΟΣ**

Ορισμός και πεδίο: όρισε τι ακριβώς μετράται, ποια δεδομένα εξαιρούνται και ποιο έγγραφο αποτελεί πηγή. Κατάγραψε στόχο, χρονικό ορίζοντα, υποχρεώσεις, νόμισμα βάσης και ικανότητα απώλειας. Για το «Ποσό στόχου», χρησιμοποίησε αποτιμήσεις της ίδιας ημερομηνίας, έλεγξε υποκείμενες θέσεις, κόστος, φορολογικές συνέπειες όπου είναι γνωστές και εφάρμοσε «απαιτούμενο κεφάλαιο = μελλοντικός στόχος / (1 + καθαρή απόδοση)<sup>έτη</sup>». Σύγκρινε βασικό, δυσμενές και ακραίο σενάριο και κατέγραψε όριο ενέργειας πριν δεις το αποτέλεσμα.

**ΠΡΑΚΤΙΚΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ**

- Όρισε τι ακριβώς μετρά το «Ποσό στόχου» και ποιον στόχο προστατεύει.
- Εφάρμοσε «απαιτούμενο κεφάλαιο = μελλοντικός στόχος / (1 + καθαρή απόδοση)<sup>έτη</sup>» με κοινή ημερομηνία, νόμισμα και χρονικό ορίζοντα.
- Χρησιμοποίησε έγγραφα προϊόντων και ανεξάρτητα δεδομένα, όχι μόνο την ονομασία του προϊόντος.
- Συμπερίλαβε προμήθειες, διαφορά αγοράς-πώλησης (spread), φόρους όπου είναι γνωστοί και χρόνο ρευστοποίησης.
- Κατάγραψε όριο, ενέργεια και ημερομηνία επανελέγχου στο Γραπτή επενδυτική πολιτική.

**ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ**

Ελληνικό εκπαιδευτικό σενάριο: χαρτοφυλάκιο 46.950 € εξετάζει το «Ποσό στόχου». Με δυσμενή μεταβολή 10% η αξία γίνεται 42.255,00 €. Ο αναγνώστης εφαρμόζει «απαιτούμενο κεφάλαιο = μελλοντικός στόχος / (1 + καθαρή απόδοση)<sup>έτη</sup>», συγκρίνει την απώλεια με τον στόχο και καταγράφει ενέργεια στο Γραπτή επενδυτική πολιτική.

**RED FLAG**

Σταμάτησε όταν λείπουν αξιόπιστα δεδομένα, τα βάρη δεν αθροίζονται, οι ημερομηνίες ή τα νομίσματα διαφέρουν, το κόστος αγνοείται ή η απόφαση βασίζεται σε πρόσφατη απόδοση. Ειδικά για το «Ποσό στόχου»: χωρίς γραπτή εντολή το χαρτοφυλάκιο μπορεί να αναλαμβάνει κίνδυνο που δεν υπηρετεί τον στόχο.

## 1.2 - ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

# Χρονικός ορίζοντας

Μετά την ενότητα, ο αναγνώστης μπορεί να εξηγήσει το «Χρονικός ορίζοντας», να εφαρμόζει «απαιτούμενο κεφάλαιο = μελλοντικός στόχος / (1 + καθαρή απόδοση)<sup>έτη</sup>» και να τεκμηριώνει αποτέλεσμα στο Γραπτή επενδυτική πολιτική.

**ΤΙ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΚΑΤΑΛΑΒΕΙΣ**

Το «Χρονικός ορίζοντας» εξετάζει τον στόχο, τον χρόνο, τη ρευστότητα και την ικανότητα απώλειας. Ο κίνδυνος δεν είναι ένας αριθμός: περιλαμβάνει απώλεια στόχου, ρευστότητα, συγκέντρωση, κόστος και συμπεριφορά. Η εφαρμογή συνδέει δεδομένα, όρια και απόφαση με τη σχέση «απαιτούμενο κεφάλαιο = μελλοντικός στόχος / (1 + καθαρή απόδοση)<sup>έτη</sup>».

**ΜΕΘΟΔΟΣ**

Υπολογισμός: υπολόγισε τη σχέση με την ίδια περίοδο, νόμισμα και βάση κόστους. Κατάγραψε στόχο, χρονικό ορίζοντα, υποχρεώσεις, νόμισμα βάσης και ικανότητα απώλειας. Για το «Χρονικός ορίζοντας», χρησιμοποίησε αποτιμήσεις της ίδιας ημερομηνίας, έλεγξε υποκείμενες θέσεις, κόστος, φορολογικές συνέπειες όπου είναι γνωστές και εφάρμοσε «απαιτούμενο κεφάλαιο = μελλοντικός στόχος / (1 + καθαρή απόδοση)<sup>έτη</sup>». Σύγκρινε βασικό, δυσμενές και ακραίο σενάριο και κατέγραψε όριο ενέργειας πριν δεις το αποτέλεσμα.

**ΠΡΑΚΤΙΚΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ**

- Όρισε τι ακριβώς μετρά το «Χρονικός ορίζοντας» και ποιον στόχο προστατεύει.
- Εφάρμοσε «απαιτούμενο κεφάλαιο = μελλοντικός στόχος / (1 + καθαρή απόδοση)<sup>έτη</sup>» με κοινή ημερομηνία, νόμισμα και χρονικό ορίζοντα.
- Χρησιμοποίησε έγγραφα προϊόντων και ανεξάρτητα δεδομένα, όχι μόνο την ονομασία του προϊόντος.
- Συμπερίλαβε προμήθειες, διαφορά αγοράς-πώλησης (spread), φόρους όπου είναι γνωστοί και χρόνο ρευστοποίησης.
- Κατάγραψε όριο, ενέργεια και ημερομηνία επανελέγχου στο Γραπτή επενδυτική πολιτική.

**ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ**

Παράδειγμα κατανομής: σε σύνολο 48.200 €, το «Χρονικός ορίζοντας» έχει βάρος 19% ή 9.158,00 €. Με το «απαιτούμενο κεφάλαιο = μελλοντικός στόχος / (1 + καθαρή απόδοση)<sup>έτη</sup>» ελέγχεται αν η έκθεση παραμένει εντός πολιτικής και όχι αν η πρόσφατη απόδοση φαίνεται ελκυστική.

**RED FLAG**

Σταμάτησε όταν λείπουν αξιόπιστα δεδομένα, τα βάρη δεν αθροίζονται, οι ημερομηνίες ή τα νομίσματα διαφέρουν, το κόστος αγνοείται ή η απόφαση βασίζεται σε πρόσφατη απόδοση. Ειδικά για το «Χρονικός ορίζοντας»: χωρίς γραπτή εντολή το χαρτοφυλάκιο μπορεί να αναλαμβάνει κίνδυνο που δεν υπηρετεί τον στόχο.

## 1.3 - ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

# Ανάγκη ρευστότητας

Μετά την ενότητα, ο αναγνώστης μπορεί να εξηγήσει το «Ανάγκη ρευστότητας», να εφαρμόζει «απαιτούμενο κεφάλαιο = μελλοντικός στόχος / (1 + καθαρή απόδοση)<sup>έτη</sup>» και να τεκμηριώνει αποτέλεσμα στο Γραπτή επενδυτική πολιτική.

**ΤΙ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΚΑΤΑΛΑΒΕΙΣ**

Το «Ανάγκη ρευστότητας» εξετάζει τον στόχο, τον χρόνο, τη ρευστότητα και την ικανότητα απώλειας. Ο κίνδυνος δεν είναι ένας αριθμός: περιλαμβάνει απώλεια στόχου, ρευστότητα, συγκέντρωση, κόστος και συμπεριφορά. Η εφαρμογή συνδέει δεδομένα, όρια και απόφαση με τη σχέση «απαιτούμενο κεφάλαιο = μελλοντικός στόχος / (1 + καθαρή απόδοση)<sup>έτη</sup>».

**ΜΕΘΟΔΟΣ**

Δυσμενές σενάριο: άλλαξε μία μόνο παραδοχή και μέτρησε την απώλεια, τη ρευστότητα και τον χρόνο ανάκαμψης. Κατάγραψε στόχο, χρονικό ορίζοντα, υποχρεώσεις, νόμισμα βάσης και ικανότητα απώλειας. Για το «Ανάγκη ρευστότητας», χρησιμοποίησε αποτιμήσεις της ίδιας ημερομηνίας, έλεγξε υποκείμενες θέσεις, κόστος, φορολογικές συνέπειες όπου είναι γνωστές και εφάρμοσε «απαιτούμενο κεφάλαιο = μελλοντικός στόχος / (1 + καθαρή απόδοση)<sup>έτη</sup>». Σύγκρινε βασικό, δυσμενές και ακραίο σενάριο και κατέγραψε όριο ενέργειας πριν δεις το αποτέλεσμα.

**ΠΡΑΚΤΙΚΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ**

- Όρισε τι ακριβώς μετρά το «Ανάγκη ρευστότητας» και ποιον στόχο προστατεύει.
- Εφάρμοσε «απαιτούμενο κεφάλαιο = μελλοντικός στόχος / (1 + καθαρή απόδοση)<sup>έτη</sup>» με κοινή ημερομηνία, νόμισμα και χρονικό ορίζοντα.
- Χρησιμοποίησε έγγραφα προϊόντων και ανεξάρτητα δεδομένα, όχι μόνο την ονομασία του προϊόντος.
- Συμπερίλαβε προμήθειες, διαφορά αγοράς-πώλησης (spread), φόρους όπου είναι γνωστοί και χρόνο ρευστοποίησης.
- Κατάγραψε όριο, ενέργεια και ημερομηνία επανελέγχου στο Γραπτή επενδυτική πολιτική.

**ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ**

Δοκιμή ρευστότητας: υποχρεώσεις 12 μηνών 9.420 € και άμεσα ρευστοποιήσιμα στοιχεία 14.720 € δίνουν κάλυψη 1,56 φορές. Για το «Ανάγκη ρευστότητας» εφαρμόζεται «απαιτούμενο κεφάλαιο = μελλοντικός στόχος / (1 + καθαρή απόδοση)<sup>έτη</sup>» πριν από νέα τοποθέτηση ή πώληση.

**RED FLAG**

Σταμάτησε όταν λείπουν αξιόπιστα δεδομένα, τα βάρη δεν αθροίζονται, οι ημερομηνίες ή τα νομίσματα διαφέρουν, το κόστος αγνοείται ή η απόφαση βασίζεται σε πρόσφατη απόδοση. Ειδικά για το «Ανάγκη ρευστότητας»: χωρίς γραπτή εντολή το χαρτοφυλάκιο μπορεί να αναλαμβάνει κίνδυνο που δεν υπηρετεί τον στόχο.

## 1.4 - ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

# Ικανότητα απώλειας

Μετά την ενότητα, ο αναγνώστης μπορεί να εξηγήσει το «Ικανότητα απώλειας», να εφαρμόζει «απαιτούμενο κεφάλαιο = μελλοντικός στόχος / (1 + καθαρή απόδοση)<sup>έτη</sup>» και να τεκμηριώνει αποτέλεσμα στο Γραπτή επενδυτική πολιτική.

**ΤΙ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΚΑΤΑΛΑΒΕΙΣ**

Το «Ικανότητα απώλειας» εξετάζει τον στόχο, τον χρόνο, τη ρευστότητα και την ικανότητα απώλειας. Ο κίνδυνος δεν είναι ένας αριθμός: περιλαμβάνει απώλεια στόχου, ρευστότητα, συγκέντρωση, κόστος και συμπεριφορά. Η εφαρμογή συνδέει δεδομένα, όρια και απόφαση με τη σχέση «απαιτούμενο κεφάλαιο = μελλοντικός στόχος / (1 + καθαρή απόδοση)<sup>έτη</sup>».

**ΜΕΘΟΔΟΣ**

Κανόνας απόφασης: μετέτρεψε το αποτέλεσμα σε όριο αγοράς, μεγέθους θέσης, αναμονής ή απόρριψης. Κατάγραψε στόχο, χρονικό ορίζοντα, υποχρεώσεις, νόμισμα βάσης και ικανότητα απώλειας. Για το «Ικανότητα απώλειας», χρησιμοποίησε αποτιμήσεις της ίδιας ημερομηνίας, έλεγξε υποκείμενες θέσεις, κόστος, φορολογικές συνέπειες όπου είναι γνωστές και εφάρμοσε «απαιτούμενο κεφάλαιο = μελλοντικός στόχος / (1 + καθαρή απόδοση)<sup>έτη</sup>». Σύγκρινε βασικό, δυσμενές και ακραίο σενάριο και κατέγραψε όριο ενέργειας πριν δεις το αποτέλεσμα.

**ΠΡΑΚΤΙΚΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ**

- Όρισε τι ακριβώς μετρά το «Ικανότητα απώλειας» και ποιον στόχο προστατεύει.
- Εφάρμοσε «απαιτούμενο κεφάλαιο = μελλοντικός στόχος / (1 + καθαρή απόδοση)<sup>έτη</sup>» με κοινή ημερομηνία, νόμισμα και χρονικό ορίζοντα.
- Χρησιμοποίησε έγγραφα προϊόντων και ανεξάρτητα δεδομένα, όχι μόνο την ονομασία του προϊόντος.
- Συμπερίλαβε προμήθειες, διαφορά αγοράς-πώλησης (spread), φόρους όπου είναι γνωστοί και χρόνο ρευστοποίησης.
- Κατάγραψε όριο, ενέργεια και ημερομηνία επανελέγχου στο Γραπτή επενδυτική πολιτική.

**ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ**

Έλεγχος ορίου: το «Ικανότητα απώλειας» βρίσκεται στο 14% έναντι στόχου 11%, απόκλιση 3 ποσοστιαίων μονάδων ή 1.521,00 €. Η εφαρμογή «απαιτούμενο κεφάλαιο = μελλοντικός στόχος / (1 + καθαρή απόδοση)<sup>έτη</sup>» οδηγεί σε τεκμηριωμένη επανεξισορρόπηση μετά από κόστος και φόρους.

**RED FLAG**

Σταμάτησε όταν λείπουν αξιόπιστα δεδομένα, τα βάρη δεν αθροίζονται, οι ημερομηνίες ή τα νομίσματα διαφέρουν, το κόστος αγνοείται ή η απόφαση βασίζεται σε πρόσφατη απόδοση. Ειδικά για το «Ικανότητα απώλειας»: χωρίς γραπτή εντολή το χαρτοφυλάκιο μπορεί να αναλαμβάνει κίνδυνο που δεν υπηρετεί τον στόχο.

## 1.5 - ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

# Διακυβέρνηση

Μετά την ενότητα, ο αναγνώστης μπορεί να εξηγήει το «Διακυβέρνηση», να εφαρμόζει «απαιτούμενο κεφάλαιο = μελλοντικός στόχος / (1 + καθαρή απόδοση)<sup>έτη</sup>» και να τεκμηριώνει αποτέλεσμα στο Γραπτή επενδυτική πολιτική.

**ΤΙ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΚΑΤΑΛΑΒΕΙΣ**

Το «Διακυβέρνηση» εξετάζει τον στόχο, τον χρόνο, τη ρευστότητα και την ικανότητα απώλειας. Ο κίνδυνος δεν είναι ένας αριθμός: περιλαμβάνει απώλεια στόχου, ρευστότητα, συγκέντρωση, κόστος και συμπεριφορά. Η εφαρμογή συνδέει δεδομένα, όρια και απόφαση με τη σχέση «απαιτούμενο κεφάλαιο = μελλοντικός στόχος / (1 + καθαρή απόδοση)<sup>έτη</sup>».

**ΜΕΘΟΔΟΣ**

Παρακολούθηση: κατέγραψε πηγή, ημερομηνία, έκδοση εγγράφου και επόμενο έλεγχο. Κατάγραψε στόχο, χρονικό ορίζοντα, υποχρεώσεις, νόμισμα βάσης και ικανότητα απώλειας. Για το «Διακυβέρνηση», χρησιμοποίησε αποτιμήσεις της ίδιας ημερομηνίας, έλεγξε υποκείμενες θέσεις, κόστος, φορολογικές συνέπειες όπου είναι γνωστές και εφάρμοσε «απαιτούμενο κεφάλαιο = μελλοντικός στόχος / (1 + καθαρή απόδοση)<sup>έτη</sup>». Σύγκρινε βασικό, δυσμενές και ακραίο σενάριο και κατέγραψε όριο ενέργειας πριν δεις το αποτέλεσμα.

**ΠΡΑΚΤΙΚΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ**

- Όρισε τι ακριβώς μετρά το «Διακυβέρνηση» και ποιον στόχο προστατεύει.
- Εφάρμοσε «απαιτούμενο κεφάλαιο = μελλοντικός στόχος / (1 + καθαρή απόδοση)<sup>έτη</sup>» με κοινή ημερομηνία, νόμισμα και χρονικό ορίζοντα.
- Χρησιμοποίησε έγγραφα προϊόντων και ανεξάρτητα δεδομένα, όχι μόνο την ονομασία του προϊόντος.
- Συμπερίλαβε προμήθειες, διαφορά αγοράς-πώλησης (spread), φόρους όπου είναι γνωστοί και χρόνο ρευστοποίησης.
- Κατάγραψε όριο, ενέργεια και ημερομηνία επανελέγχου στο Γραπτή επενδυτική πολιτική.

**ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ**

Ετήσιος έλεγχος: για το «Διακυβέρνηση», κόστος 0,59% σε χαρτοφυλάκιο 51.950 € ισοδυναμεί με 306,51 € τον χρόνο και 1.532,55 € σε πέντε έτη πριν από ανατοκισμό. Το «απαιτούμενο κεφάλαιο = μελλοντικός στόχος / (1 + καθαρή απόδοση)<sup>έτη</sup>» και η πρόοδος στόχου επανελέγχονται χωρίς πρόβλεψη αγοράς.

**RED FLAG**

Σταμάτησε όταν λείπουν αξιόπιστα δεδομένα, τα βάρη δεν αθροίζονται, οι ημερομηνίες ή τα νομίσματα διαφέρουν, το κόστος αγνοείται ή η απόφαση βασίζεται σε πρόσφατη απόδοση. Ειδικά για το «Διακυβέρνηση»: χωρίς γραπτή εντολή το χαρτοφυλάκιο μπορεί να αναλαμβάνει κίνδυνο που δεν υπηρετεί τον στόχο.

## ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ 01

# Εργαστήριο χαρτοφυλακίου: Επενδυτικός στόχος και εντολή

Ολοκλήρωσε το Γραπτή επενδυτική πολιτική με ανωνυμοποιημένα πραγματικά δεδομένα και χωρίς συναλλαγή.

## ΒΗΜΑΤΑ

1. Κατέγραψε στόχο, χρονικό ορίζοντα, υποχρεώσεις, ικανότητα απώλειας και νόμισμα βάσης.
2. Συγκέντρωσε θέσεις, υποκείμενα, βάρη, κόστος, ρευστότητα και ημερομηνία αποτίμησης.
3. Εφάρμοσε «απαιτούμενο κεφάλαιο = μελλοντικός στόχος / (1 + καθαρή απόδοση)<sup>έτη</sup>» και επαλήθευσε τον υπολογισμό με δεύτερη μέθοδο.
4. Δημιούργησε βασικό, δυσμενές και ακραίο σενάριο μαζί με χρόνο ανάκαμψης.
5. Κατάγραψε απόφαση, όριο ενέργειας, υπεύθυνο και επόμενο έλεγχο χωρίς πρόβλεψη αγοράς.

## ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ

Ολοκληρωμένο Γραπτή επενδυτική πολιτική με δεδομένα, υπολογισμούς, σενάρια και απόφαση.

## CHECKLIST 01

# Έλεγχος πριν από την επόμενη απόφαση

Γραπτή επενδυτική πολιτική

- ☐ Ο στόχος, ο ορίζοντας, η ανάγκη ρευστότητας και η ικανότητα απώλειας είναι συγκεκριμένα.
- ☐ Όλες οι θέσεις έχουν κοινή ημερομηνία αποτίμησης και μετατροπή στο νόμισμα βάσης.
- ☐ Οι υποκείμενες εκθέσεις και επικαλύψεις έχουν ελεγχθεί.
- ☐ Η σχέση «απαιτούμενο κεφάλαιο = μελλοντικός στόχος / (1 + καθαρή απόδοση)<sup>έτη</sup>» αναπαράγεται από τρίτο πρόσωπο.
- ☐ Κόστη, διαφορά αγοράς-πώλησης (spread), φόροι όπου είναι γνωστοί και χρόνοι διακανονισμού περιλαμβάνονται.
- ☐ Υπάρχουν βασικό, δυσμενές και ακραίο σενάριο με όριο ενέργειας.
- ☐ Η επανεξισορρόπηση διαχωρίζεται από πρόβλεψη αγοράς.
- ☐ Το αποθεματικό και οι βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις προστατεύονται.
- ☐ Έχει αντιμετωπιστεί η ειδική προειδοποίηση: χωρίς γραπτή εντολή το χαρτοφυλάκιο μπορεί να αναλαμβάνει κίνδυνο που δεν υπηρετεί τον στόχο.
- ☐ Το Γραπτή επενδυτική πολιτική έχει ημερομηνία, πηγές, απόφαση και επόμενο έλεγχο.

## ΚΕΦΑΛΑΙΟ 02

# Κίνδυνος, μεταβλητότητα και απώλεια

Να διαχωριστούν προσωρινή διακύμανση και μόνιμη ζημία.

## ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ

2.1 Μεταβλητότητα

2.2 Πτώση από προηγούμενη κορυφή

2.3 Μόνιμη ζημία

2.4 Κίνδυνος ελλείμματος στόχου

2.5 Κίνδυνος ακραίας απώλειας

## ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ

Χάρτης ορισμών κινδύνου

## 2.1 - ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

# Μεταβλητότητα

Μετά την ενότητα, ο αναγνώστης μπορεί να εξηγήσει το «Μεταβλητότητα», να εφαρμόζει «πτώση από κορυφή = (τρέχουσα αξία / προηγούμενη κορυφή) - 1» και να τεκμηριώνει αποτέλεσμα στο Χάρτης ορισμών κινδύνου.

**ΤΙ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΚΑΤΑΛΑΒΕΙΣ**

Το «Μεταβλητότητα» εξετάζει τη διαφορά μεταβλητότητας, προσωρινής πτώσης και μόνιμης ζημίας. Ο κίνδυνος δεν είναι ένας αριθμός: περιλαμβάνει απώλεια στόχου, ρευστότητα, συγκέντρωση, κόστος και συμπεριφορά. Η εφαρμογή συνδέει δεδομένα, όρια και απόφαση με τη σχέση «πτώση από κορυφή = (τρέχουσα αξία / προηγούμενη κορυφή) - 1».

**ΜΕΘΟΔΟΣ**

Ορισμός και πεδίο: όρισε τι ακριβώς μετράται, ποια δεδομένα εξαιρούνται και ποιο έγγραφο αποτελεί πηγή. Κατάγραψε στόχο, χρονικό ορίζοντα, υποχρεώσεις, νόμισμα βάσης και ικανότητα απώλειας. Για το «Μεταβλητότητα», χρησιμοποίησε αποτιμήσεις της ίδιας ημερομηνίας, έλεγξε υποκείμενες θέσεις, κόστος, φορολογικές συνέπειες όπου είναι γνωστές και εφάρμοσε «πτώση από κορυφή = (τρέχουσα αξία / προηγούμενη κορυφή) - 1». Σύγκρινε βασικό, δυσμενές και ακραίο σενάριο και κατέγραψε όριο ενέργειας πριν δεις το αποτέλεσμα.

**ΠΡΑΚΤΙΚΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ**

- Όρισε τι ακριβώς μετρά το «Μεταβλητότητα» και ποιον στόχο προστατεύει.
- Εφάρμοσε «πτώση από κορυφή = (τρέχουσα αξία / προηγούμενη κορυφή) - 1» με κοινή ημερομηνία, νόμισμα και χρονικό ορίζοντα.
- Χρησιμοποίησε έγγραφα προϊόντων και ανεξάρτητα δεδομένα, όχι μόνο την ονομασία του προϊόντος.
- Συμπερίλαβε προμήθειες, διαφορά αγοράς-πώλησης (spread), φόρους όπου είναι γνωστοί και χρόνο ρευστοποίησης.
- Κατάγραψε όριο, ενέργεια και ημερομηνία επανελέγχου στο Χάρτης ορισμών κινδύνου.

**ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ**

Ελληνικό εκπαιδευτικό σενάριο: χαρτοφυλάκιο 50.650 € εξετάζει το «Μεταβλητότητα». Με δυσμενή μεταβολή 11% η αξία γίνεται 45.078,50 €. Ο αναγνώστης εφαρμόζει «πτώση από κορυφή = (τρέχουσα αξία / προηγούμενη κορυφή) - 1», συγκρίνει την απώλεια με τον στόχο και καταγράφει ενέργεια στο Χάρτης ορισμών κινδύνου.

**RED FLAG**

Σταμάτησε όταν λείπουν αξιόπιστα δεδομένα, τα βάρη δεν αθροίζονται, οι ημερομηνίες ή τα νομίσματα διαφέρουν, το κόστος αγνοείται ή η απόφαση βασίζεται σε πρόσφατη απόδοση. Ειδικά για το «Μεταβλητότητα»: η τυπική απόκλιση δεν περιγράφει μόνη της έλλειμμα στόχου, ρευστότητα ή ακραία απώλεια.

## 2.2 - ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

# Πτώση από προηγούμενη κορυφή

Μετά την ενότητα, ο αναγνώστης μπορεί να εξηγήσει το «Πτώση από προηγούμενη κορυφή», να εφαρμόζει «πτώση από κορυφή = (τρέχουσα αξία / προηγούμενη κορυφή) - 1» και να τεκμηριώνει αποτέλεσμα στο Χάρτης ορισμών κινδύνου.

**ΤΙ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΚΑΤΑΛΑΒΕΙΣ**

Το «Πτώση από προηγούμενη κορυφή» εξετάζει τη διαφορά μεταβλητότητας, προσωρινής πτώσης και μόνιμης ζημίας. Ο κίνδυνος δεν είναι ένας αριθμός: περιλαμβάνει απώλεια στόχου, ρευστότητα, συγκέντρωση, κόστος και συμπεριφορά. Η εφαρμογή συνδέει δεδομένα, όρια και απόφαση με τη σχέση «πτώση από κορυφή = (τρέχουσα αξία / προηγούμενη κορυφή) - 1».

**ΜΕΘΟΔΟΣ**

Υπολογισμός: υπολόγισε τη σχέση με την ίδια περίοδο, νόμισμα και βάση κόστους. Κατάγραψε στόχο, χρονικό ορίζοντα, υποχρεώσεις, νόμισμα βάσης και ικανότητα απώλειας. Για το «Πτώση από προηγούμενη κορυφή», χρησιμοποίησε αποτιμήσεις της ίδιας ημερομηνίας, έλεγξε υποκείμενες θέσεις, κόστος, φορολογικές συνέπειες όπου είναι γνωστές και εφάρμοσε «πτώση από κορυφή = (τρέχουσα αξία / προηγούμενη κορυφή) - 1». Σύγκρινε βασικό, δυσμενές και ακραίο σενάριο και κατέγραψε όριο ενέργειας πριν δεις το αποτέλεσμα.

**ΠΡΑΚΤΙΚΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ**

- Όρισε τι ακριβώς μετρά το «Πτώση από προηγούμενη κορυφή» και ποιον στόχο προστατεύει.
- Εφάρμοσε «πτώση από κορυφή = (τρέχουσα αξία / προηγούμενη κορυφή) - 1» με κοινή ημερομηνία, νόμισμα και χρονικό ορίζοντα.
- Χρησιμοποίησε έγγραφα προϊόντων και ανεξάρτητα δεδομένα, όχι μόνο την ονομασία του προϊόντος.
- Συμπερίλαβε προμήθειες, διαφορά αγοράς-πώλησης (spread), φόρους όπου είναι γνωστοί και χρόνο ρευστοποίησης.
- Κατάγραψε όριο, ενέργεια και ημερομηνία επανελέγχου στο Χάρτης ορισμών κινδύνου.

**ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ**

Παράδειγμα κατανομής: σε σύνολο 51.900 €, το «Πτώση από προηγούμενη κορυφή» έχει βάρος 20% ή 10.380,00 €. Με το «πτώση από κορυφή = (τρέχουσα αξία / προηγούμενη κορυφή) - 1» ελέγχεται αν η έκθεση παραμένει εντός πολιτικής και όχι αν η πρόσφατη απόδοση φαίνεται ελκυστική.

**RED FLAG**

Σταμάτησε όταν λείπουν αξιόπιστα δεδομένα, τα βάρη δεν αθροίζονται, οι ημερομηνίες ή τα νομίσματα διαφέρουν, το κόστος αγνοείται ή η απόφαση βασίζεται σε πρόσφατη απόδοση. Ειδικά για το «Πτώση από προηγούμενη κορυφή»: η τυπική απόκλιση δεν περιγράφει μόνη της έλλειμμα στόχου, ρευστότητα ή ακραία απώλεια.

## 2.3 - ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

# Μόνιμη ζημία

Μετά την ενότητα, ο αναγνώστης μπορεί να εξηγήσει το «Μόνιμη ζημία», να εφαρμόζει «πτώση από κορυφή = (τρέχουσα αξία / προηγούμενη κορυφή) - 1» και να τεκμηριώνει αποτέλεσμα στο Χάρτης ορισμών κινδύνου.

**ΤΙ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΚΑΤΑΛΑΒΕΙΣ**

Το «Μόνιμη ζημία» εξετάζει τη διαφορά μεταβλητότητας, προσωρινής πτώσης και μόνιμης ζημίας. Ο κίνδυνος δεν είναι ένας αριθμός: περιλαμβάνει απώλεια στόχου, ρευστότητα, συγκέντρωση, κόστος και συμπεριφορά. Η εφαρμογή συνδέει δεδομένα, όρια και απόφαση με τη σχέση «πτώση από κορυφή = (τρέχουσα αξία / προηγούμενη κορυφή) - 1».

**ΜΕΘΟΔΟΣ**

Δυσμενές σενάριο: άλλαξε μία μόνο παραδοχή και μέτρησε την απώλεια, τη ρευστότητα και τον χρόνο ανάκαμψης. Κατάγραψε στόχο, χρονικό ορίζοντα, υποχρεώσεις, νόμισμα βάσης και ικανότητα απώλειας. Για το «Μόνιμη ζημία», χρησιμοποίησε αποτιμήσεις της ίδιας ημερομηνίας, έλεγξε υποκείμενες θέσεις, κόστος, φορολογικές συνέπειες όπου είναι γνωστές και εφάρμοσε «πτώση από κορυφή = (τρέχουσα αξία / προηγούμενη κορυφή) - 1». Σύγκρινε βασικό, δυσμενές και ακραίο σενάριο και κατέγραψε όριο ενέργειας πριν δεις το αποτέλεσμα.

**ΠΡΑΚΤΙΚΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ**

- Όρισε τι ακριβώς μετρά το «Μόνιμη ζημία» και ποιον στόχο προστατεύει.
- Εφάρμοσε «πτώση από κορυφή = (τρέχουσα αξία / προηγούμενη κορυφή) - 1» με κοινή ημερομηνία, νόμισμα και χρονικό ορίζοντα.
- Χρησιμοποίησε έγγραφα προϊόντων και ανεξάρτητα δεδομένα, όχι μόνο την ονομασία του προϊόντος.
- Συμπερίλαβε προμήθειες, διαφορά αγοράς-πώλησης (spread), φόρους όπου είναι γνωστοί και χρόνο ρευστοποίησης.
- Κατάγραψε όριο, ενέργεια και ημερομηνία επανελέγχου στο Χάρτης ορισμών κινδύνου.

**ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ**

Δοκιμή ρευστότητας: υποχρεώσεις 12 μηνών 9.840 € και άμεσα ρευστοποιήσιμα στοιχεία 15.140 € δίνουν κάλυψη 1,54 φορές. Για το «Μόνιμη ζημία» εφαρμόζεται «πτώση από κορυφή = (τρέχουσα αξία / προηγούμενη κορυφή) - 1» πριν από νέα τοποθέτηση ή πώληση.

**RED FLAG**

Σταμάτησε όταν λείπουν αξιόπιστα δεδομένα, τα βάρη δεν αθροίζονται, οι ημερομηνίες ή τα νομίσματα διαφέρουν, το κόστος αγνοείται ή η απόφαση βασίζεται σε πρόσφατη απόδοση. Ειδικά για το «Μόνιμη ζημία»: η τυπική απόκλιση δεν περιγράφει μόνη της έλλειμμα στόχου, ρευστότητα ή ακραία απώλεια.

## 2.4 - ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

# Κίνδυνος ελλείμματος στόχου

Μετά την ενότητα, ο αναγνώστης μπορεί να εξηγήσει το «Κίνδυνος ελλείμματος στόχου», να εφαρμόζει «πτώση από κορυφή = (τρέχουσα αξία / προηγούμενη κορυφή) - 1» και να τεκμηριώνει αποτέλεσμα στο Χάρτης ορισμών κινδύνου.

**ΤΙ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΚΑΤΑΛΑΒΕΙΣ**

Το «Κίνδυνος ελλείμματος στόχου» εξετάζει τη διαφορά μεταβλητότητας, προσωρινής πτώσης και μόνιμης ζημίας. Ο κίνδυνος δεν είναι ένας αριθμός: περιλαμβάνει απώλεια στόχου, ρευστότητα, συγκέντρωση, κόστος και συμπεριφορά. Η εφαρμογή συνδέει δεδομένα, όρια και απόφαση με τη σχέση «πτώση από κορυφή = (τρέχουσα αξία / προηγούμενη κορυφή) - 1».

**ΜΕΘΟΔΟΣ**

Κανόνας απόφασης: μετέτρεψε το αποτέλεσμα σε όριο αγοράς, μεγέθους θέσης, αναμονής ή απόρριψης. Κατάγραψε στόχο, χρονικό ορίζοντα, υποχρεώσεις, νόμισμα βάσης και ικανότητα απώλειας. Για το «Κίνδυνος ελλείμματος στόχου», χρησιμοποίησε αποτιμήσεις της ίδιας ημερομηνίας, έλεγξε υποκείμενες θέσεις, κόστος, φορολογικές συνέπειες όπου είναι γνωστές και εφάρμοσε «πτώση από κορυφή = (τρέχουσα αξία / προηγούμενη κορυφή) - 1». Σύγκρινε βασικό, δυσμενές και ακραίο σενάριο και κατέγραψε όριο ενέργειας πριν δεις το αποτέλεσμα.

**ΠΡΑΚΤΙΚΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ**

- Όρισε τι ακριβώς μετρά το «Κίνδυνος ελλείμματος στόχου» και ποιον στόχο προστατεύει.
- Εφάρμοσε «πτώση από κορυφή = (τρέχουσα αξία / προηγούμενη κορυφή) - 1» με κοινή ημερομηνία, νόμισμα και χρονικό ορίζοντα.
- Χρησιμοποίησε έγγραφα προϊόντων και ανεξάρτητα δεδομένα, όχι μόνο την ονομασία του προϊόντος.
- Συμπερίλαβε προμήθειες, διαφορά αγοράς-πώλησης (spread), φόρους όπου είναι γνωστοί και χρόνο ρευστοποίησης.
- Κατάγραψε όριο, ενέργεια και ημερομηνία επανελέγχου στο Χάρτης ορισμών κινδύνου.

**ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ**

Έλεγχος ορίου: το «Κίνδυνος ελλείμματος στόχου» βρίσκεται στο 15% έναντι στόχου 12%, απόκλιση 3 ποσοστιαίων μονάδων ή 1.632,00 €. Η εφαρμογή «πτώση από κορυφή = (τρέχουσα αξία / προηγούμενη κορυφή) - 1» οδηγεί σε τεκμηριωμένη επανεξισορρόπηση μετά από κόστος και φόρους.

**RED FLAG**

Σταμάτησε όταν λείπουν αξιόπιστα δεδομένα, τα βάρη δεν αθροίζονται, οι ημερομηνίες ή τα νομίσματα διαφέρουν, το κόστος αγνοείται ή η απόφαση βασίζεται σε πρόσφατη απόδοση. Ειδικά για το «Κίνδυνος ελλείμματος στόχου»: η τυπική απόκλιση δεν περιγράφει μόνη της έλλειμμα στόχου, ρευστότητα ή ακραία απώλεια.

## 2.5 - ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

# Κίνδυνος ακραίας απώλειας

Μετά την ενότητα, ο αναγνώστης μπορεί να εξηγήσει το «Κίνδυνος ακραίας απώλειας», να εφαρμόζει «πτώση από κορυφή = (τρέχουσα αξία / προηγούμενη κορυφή) - 1» και να τεκμηριώνει αποτέλεσμα στο Χάρτης ορισμών κινδύνου.

## ΤΙ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΚΑΤΑΛΑΒΕΙΣ

Το «Κίνδυνος ακραίας απώλειας» εξετάζει τη διαφορά μεταβλητότητας, προσωρινής πτώσης και μόνιμης ζημίας. Ο κίνδυνος δεν είναι ένας αριθμός: περιλαμβάνει απώλεια στόχου, ρευστότητα, συγκέντρωση, κόστος και συμπεριφορά. Η εφαρμογή συνδέει δεδομένα, όρια και απόφαση με τη σχέση «πτώση από κορυφή = (τρέχουσα αξία / προηγούμενη κορυφή) - 1».

## ΜΕΘΟΔΟΣ

Παρακολούθηση: κατέγραψε πηγή, ημερομηνία, έκδοση εγγράφου και επόμενο έλεγχο. Κατάγραψε στόχο, χρονικό ορίζοντα, υποχρεώσεις, νόμισμα βάσης και ικανότητα απώλειας. Για το «Κίνδυνος ακραίας απώλειας», χρησιμοποίησε αποτιμήσεις της ίδιας ημερομηνίας, έλεγξε υποκείμενες θέσεις, κόστος, φορολογικές συνέπειες όπου είναι γνωστές και εφάρμοσε «πτώση από κορυφή = (τρέχουσα αξία / προηγούμενη κορυφή) - 1». Σύγκρινε βασικό, δυσμενές και ακραίο σενάριο και κατέγραψε όριο ενέργειας πριν δεις το αποτέλεσμα.

## ΠΡΑΚΤΙΚΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ

- Όρισε τι ακριβώς μετρά το «Κίνδυνος ακραίας απώλειας» και ποιον στόχο προστατεύει.
- Εφάρμοσε «πτώση από κορυφή = (τρέχουσα αξία / προηγούμενη κορυφή) - 1» με κοινή ημερομηνία, νόμισμα και χρονικό ορίζοντα.
- Χρησιμοποίησε έγγραφα προϊόντων και ανεξάρτητα δεδομένα, όχι μόνο την ονομασία του προϊόντος.
- Συμπερίλαβε προμήθειες, διαφορά αγοράς-πώλησης (spread), φόρους όπου είναι γνωστοί και χρόνο ρευστοποίησης.
- Κατάγραψε όριο, ενέργεια και ημερομηνία επανελέγχου στο Χάρτης ορισμών κινδύνου.

## ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Ετήσιος έλεγχος: για το «Κίνδυνος ακραίας απώλειας», κόστος 0,63% σε χαρτοφυλάκιο 55.650 € ισοδυναμεί με 350,60 € τον χρόνο και 1.753,00 € σε πέντε έτη πριν από ανατοκισμό. Το «πτώση από κορυφή = (τρέχουσα αξία / προηγούμενη κορυφή) - 1» και η πρόοδος στόχου επανελέγχονται χωρίς πρόβλεψη αγοράς.

### RED FLAG

Σταμάτησε όταν λείπουν αξιόπιστα δεδομένα, τα βάρη δεν αθροίζονται, οι ημερομηνίες ή τα νομίσματα διαφέρουν, το κόστος αγνοείται ή η απόφαση βασίζεται σε πρόσφατη απόδοση. Ειδικά για το «Κίνδυνος ακραίας απώλειας»: η τυπική απόκλιση δεν περιγράφει μόνη της έλλειμμα στόχου, ρευστότητα ή ακραία απώλεια.